

Opravična št.:

Up-578/16

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2017:Up.578.16

Akt:

Sodba Okrajnega sodišča v Mariboru št. ZSV 671/2015 z dne 5. 5. 2016

Izrek:

Sodba Okrajnega sodišča v Mariboru št. ZSV 671/2015 z dne 5. 5. 2016 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.

Evidenčni stavek:

Skladno z 22. členom Ustave mora biti v prekrškovnem postopku kršitelju zagotovljena pravica do izjave o vsem procesnem gradivu, ki bi utegnilo vplivati na njegov pravni položaj.

Geslo:

1.5.51.2.10 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Razveljavitev/odprava izpodbijanega akta in vrnitev v novo odločanje.

3.9 - Splošna načela - Vladavina prava.

5.3.13.19 - Temeljne pravice - Državlanske in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja „(19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31)“ - Načelo kontradiktornosti.

Pravna podlaga:

Člen 22, Ustava [URS]

Člen 59.1, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:

⌘

Dokument v PDF obliki:

 [Up-578-16.pdf](#)

Polno besedilo:

Up-578/16-20

20. 4. 2017

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Ivana Kuralta, Limbuš, na seji 20. aprila 2017

odločilo:

Sodba Okrajnega sodišča v Mariboru št. ZSV 671/2015 z dne 5. 5. 2016 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožnik vlaga ustavno pritožbo zoper sodbo Okrajnega sodišča v Mariboru, ki je kot neutemeljeno zavrnilo pritožnikovo zahtevo za sodno varstvo zoper plačilni nalog Policijske postaje Rače zaradi prekrška po desetem odstavku 99. člena Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 82/13 – uradno prečiščeno besedilo – ZPrCP). Za prevoženo rdečo luč na semaforju v križišču je bila pritožniku izrečena globa 250 EUR. Sodišče je ocenilo, da fotografije križišča potrjujejo izjavo priče, da je imela preglednost na semafor, postavljen za smer, po kateri je pripeljal storilec. Verjelo je priči, ki je kršitev neposredno zaznala, saj da gre za uradno osebo, ki naj ne bi imela razloga ne izpovedati resnice. Fotografije križišča, pridobljene po zaslišanju priče in pritožnika, naj ne bi bilo treba poslati pritožniku, ker naj ne bi šlo za nove dokaze, o katerih bi se moral izjaviti.

2. Pritožnik zatrjuje, da je že na kraju prekrška prerekal ugotovljeno dejansko stanje, zato je odklonil podpis plačilnega naloga. Navaja tudi, da je sodišče sodbo oprlo na fotografije križišča, glede katerih mu ni bila dana možnost, da bi se o njih izjavil, niti ni bil o njih obveščen. Pritožnik meni, da bi mu sodišče moralo dati možnost, da se izjavi o fotografijah, ker jih je upoštevalo kot ključen obremenilni dokaz in ker je na njihovi podlagi ugotovilo dejansko stanje. Ker naj mu sodišče te možnosti ne bi dalo, pritožnik meni, da bi moral imeti vsaj pravico do pritožbe zoper sodbo. Zatrjuje namreč, da bi z izjavo o fotografijah lahko izkazal, da policist ni mogel videti, kakšna luč je gorela na semaforju. Sodišče naj bi sodbo oprlo na napačno ugotovljeno dejansko stanje, saj naj bi bilo nemogoče, da bi priča (tj. policist) videla, da je na semaforju gorela rdeča luč, v sodbi pa naj bi manjkala tudi obrazložitev materialnopravne podlage. Pritožnik naj bi zaradi postopka trpel težke finančne posledice, zato je v ustavni pritožbi predlagal izjemno obravnavo ustavne pritožbe v zadevi prekrška.

3. Ustavno sodišče je s sklepom senata št. Up-578/16 z dne 20. 12. 2016 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je o sprejemu ustavne pritožbe obvestilo pritožnika in Okrajno sodišče v Mariboru.

4. Ustavno sodišče je vpogledalo v spis Okrajnega sodišča v Mariboru št. ZSV-671/2015.

B. - I.

5. Pritožnik izpodbija sodbo, izdano v zadevi prekrška. Na podlagi četrte alineje drugega odstavka v zvezi s prvim odstavkom 55.a člena ZUstS ustavna pritožba v zadevah prekrškov praviloma ni

dovoljena. Ustavno sodišče o taki ustavni pritožbi odloča le izjemoma in v posebej utemeljenih primerih, ko gre za pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve (tretji odstavek 55.a člena ZUstS). V sklepu št. Up-424/06 z dne 22. 10. 2009 (OdlUS XVIII, 93) je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da ta pogoj ni izpolnjen v primeru, ko stališče Ustavnega sodišča o ustavnopravno pomembnem vprašanju, ki ga odpira ustavna pritožba, že obstaja. Pri izjemnem odločanju po tretjem odstavku 55.a člena ZUstS namreč Ustavno sodišče ne izvaja običajnega nadzora, ali sodišča spoštujejo človekove pravice in temeljne svoboščine, temveč oblikuje precedenčne standarde varstva teh pravic in svoboščin z namenom razvoja in usmerjanja ustavnoskladne sodne prakse. Ko Ustavno sodišče s svojo odločitvijo tak standard postavi, ga morajo sodišča upoštevati pri nadaljnjem sodnem odločanju (tretji odstavek 1. člena ZUstS). Zato s ponovno odločitvijo o istem vprašanju v zadevi z bistveno podobnimi okoliščinami Ustavno sodišče ne more storiti nič več od tega, kar bi morala storiti že sodišča pri izdaji izpodbijanega akta, tj. odločiti ob upoštevanju zakona in Ustave. To stališče bi narekovalo zaključek, da obravnavana ustavna pritožba ni dovoljena, saj se je Ustavno sodišče do vprašanja, kdaj mora sodišče kršitelju v prekrškovnem postopku omogočiti, da se seznanijo s procesnim gradivom in o njem izjavi (22. člen Ustave), opredelilo že pred izdajo izpodbijane sodbe v odločbah št. Up-319/10, U-I-63/10 z dne 20. 1. 2011 (Uradni list RS, št. 10/11) in št. Up-965/11 z dne 9. 5. 2013 (Uradni list RS, št. 47/13, in OdlUS XX, 15).

6. Vendar je Ustavno sodišče v odločbi št. Up-965/11 – v kateri je bilo soočeno s primerom, ko je sodišče v prekrškovnem postopku popolnoma prezrlo predhodno odločitev Ustavnega sodišča in s tem pritožnikove z Ustavo zajamčene pravice – izjemoma odločilo o ustavnopravnem vprašanju, do katerega se je pred tem že opredelilo. Ustavno sodišče je navedlo, da v takih primerih ne gre več le za vprašanje kršitve tiste človekove pravice, ki jo sodišče s svojo odločitvijo zagreši. Gre za nadaljnje vprašanje, ali se v takem odločanju sodišča izraža stališče, da človekovih pravic in temeljnih svoboščin v zadevah prekrškov (ker kršitve teh pravic po četrti alineji drugega odstavka 55.a člena ZUstS nimajo hujših posledic za pritožnika) sploh ni treba spoštovati in da sodišče ni zavezano k ustavnoskladni razlagi zakonskih določb.

7. Tudi v tej zadevi je Ustavno sodišče soočeno s tovrstnim primerom, saj je sodišče odločilo, kot da navedene odločbe Ustavnega sodišča, ki so bile objavljene tudi v Uradnem listu Republike Slovenije pred izdajo izpodbijane sodbe, ne bi obstajale. Zato je Ustavno sodišče – da bi zagotovilo spoštovanje svojih odločb in s tem spoštovanje ustavnih pravic obdolžencev v prekrškovnem postopku – ustavno pritožbo izjemoma sprejelo v obravnavo. Tako je ravnalo hkrati kar v nekaj podobnih primerih, s čimer želi poudariti pomen tokratnih svojih odločitev. Vendar to ne pomeni, da bo Ustavno sodišče tudi v prihodnje obravnavalo prav vsako ustavno pritožbo, ki bi utemeljeno opozarjala na nespoštovanje ustavnosodnih precedensov na področju varstva človekovih pravic v prekrškovnih postopkih. Ni namreč naloga Ustavnega sodišča, da vedno znova opozarja na pomen obvezujočnosti svojih odločb. V pravni državi (2. člen Ustave) se pričakuje, da jih sodišča ne spregledajo in da jih pri sodnem odločanju upoštevajo, ker ta obveznost izhaja iz Ustave, na katero so pri sojenju neposredno vezana (125. člen Ustave). Zato bo Ustavno sodišče tudi poslej v skladu s pooblastili iz 55.a člena ZUstS le izjemoma odločalo o ustavnih pritožbah v zadevah prekrškov, če te ne bodo odpirale pomembnih ustavnopravnih vprašanj, ki presegajo pomen odločitve v posamezni zadevi. Take so predvsem zadeve, v katerih mora Ustavno sodišče šele oblikovati precedenčne standarde varstva človekovih pravic. Ko jih oblikuje, pa jih morajo sodišča upoštevati, da se zagotovi učinkovito varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v vseh sodnih postopkih.

B. - II.

8. Kljub temu, da pritožnik v ustavni pritožbi zatrjuje kršitev jamstev iz 29. člena Ustave, je Ustavno sodišče izpodbijano sodbo Okrajnega sodišča presoјalo z vidika 22. člena Ustave. V skladu z ustaljeno ustavnosodno presoјo namreč ta zagotavlja vsakomur enako varstvo njegovih pravic v postopku pred sodiščem in pred drugimi državnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, ki odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Bistvena vsebina pravice iz 22. člena Ustave je v tem, da posamezniku zagotavlja možnost, da se udeležuje postopka, v katerem se odloča o njegovi pravici, ter možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za odločitev o njegovi pravici.[1] Pravica do izjave, ki temelji na spoštovanju človekove osebnosti in dostojanstva (34. člen Ustave), stranki torej zagotavlja, da jo bo sodišče obravnavalo kot aktivnega udeleženca postopka in ji omogočilo učinkovito obrambo pravic ter s tem možnost, da aktivno vpliva na odločitev v zadevi, ki posega v njen pravni položaj. Tudi po praksi Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) je pravica stranke do seznanitve z vsemi dokazi in stališči, ki so sodišču predložena z namenom, da bi vplivala na odločitev v zadevi, in do izjave o njih eden od bistvenih elementov pravice do poštenega postopka iz prvega odstavka 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP).[2]

9. V odločbi št. Up-319/10, U-I-63/10 je Ustavno sodišče odločilo, da gre za kršitev 22. člena Ustave, če sodišče pri odločanju o zahtevi za sodno varstvo v prekrškovnem postopku kršitelju ne omogoči, da se seznaní z opisom dejanskega stanja in se o njem izjavi. Ustavno sodišče je prav tako odločilo, da gre za kršitev navedenega jamstva, če sodišče kršitelju ne omogoči sodelovanja pri zaslišanju prič, in hkrati za kršitev 29. člena Ustave, če kršitelju ne omogoči soočenja z obremenilnimi pričami. Pri tem je izhajalo s stališča, da mora biti tudi v prekrškovnem postopku kršitelju zagotovljena pravica do izjave o vsem procesnem gradivu, ki bi utegnilo vplivati na njegov pravni položaj. To stališče je Ustavno sodišče ponovilo v odločbah št. Up-965/11 in št. Up-497/14.

10. Ustavno sodišče je z vpogledom v spis Okrajnega sodišča v Mariboru št. ZSV-671/2015 ugotovilo, da je bil pritožnik zaslišan kot storilec prekrška 21. 4. 2016. Policist Matej Matjašič je bil kot obremenilna priča zaslišan istega dne. Pritožnik je bil navzoč na zaslišanju te priče in je pri tem vztrajal, da je zapeljal v križišče pri rumeni in ne rdeči luči. Priča je med zaslišanjem narisala skico križišča, v katerem je bil izvršen prekršek. Sodnica je istega dne, ko je potekalo zaslihanje pritožnika in priče, pripravila odredbo Policijski postaji Rače za pridobitev fotografij tega križišča z zornega kota policista. Sodišče je tri fotografije križišča prejelo 3. 5. 2016, torej po tem, ko sta bila pritožnik in priča zaslišana na sodišču. Iz prejetega spisa prekrškovnega organa ni razvidno, da bi sodišče o teh fotografijah kadarkoli obvestilo pritožnika in mu dalo možnost, da se o njih izjavi. Da pritožnik o fotografijah ni bil obveščén in da mu ni bila dana možnost, da se o njih izjavi, izhaja tudi iz sodbe Okrajnega sodišča, v kateri je sodišče izrecno zapisalo, da fotografije niso bile predložene pritožniku, ker naj ne bi šlo za nove dokaze, s katerimi bi moralo seznaniti storilca prekrška. Hkrati je iz obrazložitve sodbe Okrajnega sodišča mogoče ugotoviti, da je sodišče pregledalo te tri fotografije v dokazne namene. Sodišče je verjelo neposredni zaznavi policista, da je pritožnik zapeljal skozi križišče, ko je bila na semaforju prižgana rdeča luč. Fotografije križišča naj bi namreč potrjevale izjavo priče, da je imela pogled na semafor, postavljen za smer, po kateri je pripeljal storilec. Sodišče je na tej podlagi verjelo obremenilni priči, tj. policistu, ki je

kršitev neposredno zaznal. Na podlagi tako izvedenega dokaznega postopka je sodišče ugotovilo, da je pritožnik uresničil vse zakonske znake prekrška, in ni mu verjelo. Sodišče je torej sodbo oprlo na tri fotografije križišča, o katerih pritožnika ni obvestilo in mu ni dalo možnosti, da bi se o njih izjavil. Gre za novo (obremenilno) dokazno gradivo, s katerim pritožnik ni bil seznanjen. Sodišče bi moralo pritožnika z njim seznaniti in mu omogočiti, da se do njega opredeli. Ker sodišče tega ni storilo, je pritožniku odvzelo možnost sodelovanja v dokaznem postopku in s tem kršilo njegovo pravico do izjave iz 22. člena Ustave.

11. Glede na ugotovljeno kršitev 22. člena Ustave je Ustavno sodišče izpodbijano sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču v novo odločanje. Pri ponovnem odločanju bo moralo sodišče pritožniku omogočiti, da se seznanji z vsem gradivom, ki bi lahko vplivalo na odločitev sodišča, in mu omogočiti, da se o njem izjavi.

C.

12. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica

[1] Prim. odločbe Ustavnega sodišča št. Up-741/06 z dne 18. 6. 2009 (Uradni list RS, št. 57/09), 5. točka obrazložitve, št. Up-500/15 z dne 20. 7. 2015 (Uradni list RS, 55/15), 7. točka obrazložitve, ter št. Up-497/14 z dne 24. 11. 2016 (Uradni list RS, št. 79/16), 9. točka obrazložitve.

[2] Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-497/14, 9. točka obrazložitve. Glej tudi sodbo ESČP v zadevi *Nideröst-Huber proti Švici* z dne 18. 2. 1997.

Vrsta zadeve:

ustavna pritožba

Vrsta akta:

posamični akt

Vlagatelj:

Ivan Kuralt, Limbuš

Datum vloge:

13. 7. 2016

Datum odločitve:

20. 4. 2017

Vrsta odločitve:

odločba

Vrsta rešitve:

razveljavitev ali odprava

Objava:

Uradni list RS, št. 24/2017

Dokument:

US31143